

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 21/09/2026 11:17
Sayı: E-120.07.03-1943512

7/44470 Gk156

Sayı : E-54045643-610-26635578

Konu : Soru Önergesi (7/44470)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.05.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1859955 sayılı yazınız.

Van Milletvekili Sayın Gülderen VARLI'ye ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/44470 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/44470) (4 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: CC9BAA8E-107E-4074-A858-DF707C95B410

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Alkan DEMİR

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 85

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**VAN MİLLETVEKİLİ SAYIN GÜLDEREN VARLI'YE AİT 7/44470 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

İklim değişikliğinin etkilerinin yoğun olarak hissedildiği Akdeniz iklim kuşağında yer alan ülkemizde büyüyen ekonomi ve artan üretimle tarımda, sanayide, enerjide, turizmde ve daha birçok sektörde suya olan ihtiyaç artmaktadır.

Bakanlığımızca 2016 yılında tamamlanan “İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi” ile iklim değişikliğinin tüm havzalarda yüzey ve yer altı sularına muhtemel etkisi tespit edilmiş ve gerekli uyum faaliyetleri belirlenmiştir.

Ülkemizde tüm sektörlerde suyun verimli kullanılması ve su verimliliği konusunda toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla 31.01.2023 tarihinde “Ulusal Su Verimliliği Seferberliği” başlatılmıştır.

Seferberlik kapsamında kentsel, endüstriyel ve tarımsal su verimliliğinin sağlanmasına ilişkin rehber dokümanlar hazırlanmış olup www.suverimliliği.gov.tr adresinden dokümanlara ulaşılabilmektedir.

Tüm sektörlerde su verimliliği bilincinin ve farkındalığının oluşturulması maksadıyla ülke genelinde eğitim çalışmaları yürütülmektedir. Suyun verimli kullanılmasına ilişkin afişler ve reklam panoları hazırlanmış olup halkın farkındalığının sağlanması maksadıyla ortak alanlarda sergilenmeye başlanılmıştır.

Su verimliliği seferberliğinin uygulanmasına yönelik 27.12.2024 tarihli ve 32765 sayılı Resmi Gazete’de “Su Verimliliği Yönetmeliği” yayımlanmıştır. Mezkûr Yönetmelik ile sektörel su kullanımlarının izlenmesi, kayıt altına alınması, orantısız su kullanımlarının ve su kayıplarının azaltılması, ekosistemlerin ve su kaynaklarının korunarak her türlü su kullanımında verimliliğin sağlanması hedeflenmektedir.

Ulusal su verimliliği hedeflerinin ve stratejilerinin ortaya konulduğu “Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)” hazırlanmıştır.

Planda, sektörel ve bireysel su kullanımlarında hedefler, stratejiler, eylemler ve sorumlu kurumlar belirlenmiştir. Ayrıca plan kapsamında tarımsal su kullanım verimliliğini artıran uygulamaların yaygınlaştırılmasıyla sulama randımanının 2030 yılına kadar %60, 2050 yılına kadar %65 seviyesine yükseltilmesi hedeflenmektedir.

Bulduğumuz yüzyıl için yapılan iklim etki değerlendirmeleri, artan sıcaklıklar ve değişen yağış rejimi neticesinde tarımsal sulama, endüstri, kentsel ve turizm kullanımlarının hangi ölçüde artacağı ile ilgili olarak gelecek dönemlere ilişkin su ihtiyaçları projeksiyonları yapılmıştır.

Bakanlığımızca çevre, içme suyu, tarım, sanayi, hayvancılık, turizm vb. sektörlerin adil ve dengeli su paylaşımını sağlamak aynı zamanda su kullanımından elde edilecek faydayı en üst seviyeye çıkarmak amacıyla havza ve alt havza bazında Sektörel Su Tahsis Planları (SSTP) hazırlanmaktadır.

Şu ana kadar Akarçay, Aras, Batı Akdeniz, Burdur, Büyük Menderes, Çoruh, Gediz, Konya, Kuzey Ege, Küçük Menderes, Meriç-Ergene, Sakarya, Seyhan ve Susurluk olmak üzere 14 havzada SSTP tamamlanmıştır. Antalya, Batı Karadeniz, Doğu Akdeniz, Doğu Karadeniz, Kızılırmak, Marmara ve Yeşilırmak olmak üzere 7 havzada SSTP çalışmaları devam etmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SSTP ile havza ve alt havza ölçeğinde her sektörün ihtiyacı olan suyun, ekonomik, sosyal ve çevresel açıdan analiz edilerek planlanması yapılmaktadır. Bu çalışmalarda iklim değişikliği sebebiyle oluşabilecek kuraklık risklerine karşı normal durum ve 5 farklı kuraklık senaryosu (normal durum, hafif kurak, orta kurak, şiddetli ve çok şiddetli kurak dönemler) ile geleceğe yönelik (1-6 yıl, 12 yıl ve 18 yıl aralıklarda) havzadaki çevre, içme suyu, tarım, sanayi, hayvancılık, turizm gibi sektörlerin havza bazındaki su taleplerine uygun olarak su tahsis senaryoları hazırlanmakta ve su tahsis planlaması yapılmaktadır. İklim değişikliğinin tarımsal üretim ve gıda arzı üzerindeki etkileri değerlendirilmekte ve tarım sektöründeki riskler en aza indirilmektedir.

İklim değişikliğinin tarım sektörü üzerindeki olumsuz etkileri ise daha sıcak ve az yağışlı iklim koşulları, ekstrem meteorolojik olaylarda artış, su kaynaklarında azalma, kuraklık şiddetinde artış, su ve toprak kalitesinde bozulma ve biyolojik çeşitliliğin azalması gibi hususlar olarak sıralanmaktadır.

Bu bağlamda; Bakanlığımız koordinatörlüğünde ülkemiz şartlarına uygun 2008-2012, 2013-2017, 2018-2022 ve 2023-2027 dönemine ait Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunması maksadıyla ülkemizdeki 25 nehir havzası için Kuraklık Yönetim Planları hazırlanmıştır.

Kuraklık Yönetim Planları kapsamında su kaynaklarımızın verimli kullanılması ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunmasına yönelik olarak belirlenen tedbirler aşağıda sıralanmaktadır.

- Sulama alanlarının rehabilitasyonu ve modern sulama sistemlerine geçilmesi,
- İçme ve kullanma suyu şebekelerindeki kayıp kaçakların azaltılması,
- Sanayi sektöründe kullanılan suyun geri kazanılması ve temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması,
- Alternatif su kaynaklarının belirlenmesi,
- Gözlem ağıının geliştirilmesi,
- Kullanılmış suların yeniden kullanımının sağlanması,
- Kuraklığa dayanıklı bitkisel ürünlerin artırılması,
- Kuraklığın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve
- Kuraklık farkındalığının artırılması.

Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı'nın yol göstericiliğinde illerin kendi dinamiklerine ve özel koşullarına uygun olarak "İl Kuraklık Eylem Planı" oluşturulmuştur. İl Eylem Planı kapsamında; Vali başkanlığında ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile oluşturulan İl Kriz Merkezi kararlarıyla olası kuraklık ile ilgili tedbirler alınarak il bazında uygulanmaktadır.

Ayrıca "Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin Kurulması" çalışmalarına başlanmış olup 2027 yılında tamamlanması hedeflenmektedir. Bu sistemle kuraklık öncesinde tarım, içme suyu, turizm, sanayi gibi su kullanan sektörlerle gerekli uyarılar yapılarak kuraklık zararlarının en aza indirilmesi hedeflenmektedir.

IV. Tarım Orman Şûrasında iklim değişikliği ve kuraklıkla ilgili hedefler doğrultusunda kısa orta ve uzun vadeli stratejiler belirlenmiş olup şura sonuç bildirgesinde; iklim değişikliği etkilerine dayanıklı yeni bitki çeşitlerinin ve hayvan ırklarının geliştirilmesi ile kuraklık ve aşırı

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

hava olaylarına karşı erken uyarı ve dijital kuraklık izleme sisteminin kurulması kararları alınmıştır.

Van Gölü'nün su seviyesindeki son yıllarda gözlenen düşüşün temel nedenleri arasında; iklim değişikliğine bağlı olarak yağış rejimindeki değişimler, özellikle 2024 yılı hariç 2019-2025 yılları arasında uzun yıllar ortalamalarının altında gerçekleşen yağışlar, son yıllarda artan sıcaklıklar nedeniyle buharlaşmanın yükselmesi ve havzaya gelen akımlardaki azalma öne çıkmaktadır. Özellikle iklim değişikliğinin etkisi ile kurak dönemlerin sıklığı ve şiddetindeki artış, gölün su bütçesini ve seviyesini olumsuz etkileyebilmekte olup su kaynaklarının verimli ve sürdürülebilir şekilde kullanılmasını zorunlu kılmaktadır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8'inci maddesinde "Her türlü atık ve artığı çevreye zarar verecek şekilde ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan veya dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır." denilmektedir. Dereye veya dere yatağına çöp, hafriyat, evsel ya da endüstriyel atık bırakılması bu madde kapsamında değerlendirilir. Aynı Kanun'un 12'inci maddesi uyarınca çevre kirliliğinin önlenmesi ve denetlenmesi görevi esas olarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve yetki devri yapılan kurumlar tarafından yürütülmektedir.

İnci kefali göçü 15 Nisan ve 15 Temmuz tarihleri arasında gerçekleştiğinden Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz (DSİ) tarafından her yıl 15 Nisan tarihinden önce göç yolları üzerinde yer alan derelerde rutin temizlik ve bakım çalışmaları yapılmaktadır. Göç yolu üzerinde olmayan derelerde ise her yıl düzenli olarak temizlik çalışmaları yapılmaktadır. Taşkınlara mahal vermemesi adına yapılan temizlik çalışmalarında, her yıl yüz binlerce metre küp evsel katı atık ve sıvı atıklar temizlenmektedir.

Ayrıca, DSİ tarafından görev, yetki ve sorumluluklar çerçevesinde, Van Gölü'ne dereler yoluyla taşınan rüsubi malzemenin önlenmesi amacıyla ıslah sekileri, tersip bentleri ve taban kuşakları inşa edilmektedir.

Bakanlığımızca Van Gölü havzasında yer alan Van ilinde 27 adet yerüstü suyu ve 62 adet yeraltı suyu olmak üzere toplam 89 izleme istasyonunda ve Bitlis ilinde 22 yerüstü suyu ve 23 yeraltı suyu olmak üzere 45 istasyonda sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğin izlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla izleme yapılmaktadır.

Bu kapsamda Van ilinde bulunan 693 yerleşim biriminden (köy/mahalle) 11'i, Bitlis ilinde bulunan 473 yerleşim biriminden (köy/mahalle) 10'u Nitrat Hassas Bölge olarak tanımlanmış olup bu yerleşim yerlerinde sularda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğin azaltılmasına yönelik nitrat eylem planı uygulanmaya başlanmıştır.

Su ürünleri üretiminde stokları koruyarak sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla 2024 yılı itibarıyla üretim planlamasına geçilmiştir. Planlama kapsamında avcılığı gerçekleştirilen İnci kefali; üretim planlamasındaki en önemli türlerden biri olup yasadışı avcılığının önlenmesi amacıyla 7/24 esasına göre kontrol ve denetim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca, Van Valiliği koordinasyonunda; Van ve Bitlis illerinde bulunan tüm paydaş kurumların ve türe ilişkin bilimsel değerlendirme yapan akademisyenlerin de yer aldığı "İnci Kefali Komisyonu" yer almaktadır. Bu komisyonun kararları ve su ürünleri mevzuatı doğrultusunda, üreme dönemlerinde inci kefali göçünün tamamlanması ve yasadışı avcılığın engellenmesi amacıyla tüm kurumlar koordineli olarak çalışmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Hali hazırda, Van Gölünde ekosistemin korunması ve kirliliğin önlenmesi maksadıyla hazırlanan “Van Gölü Havzası Havza Koruma Eylem Planı” bulunmakta olup Van Gölü Havzası Nehir Havza Yönetim Planı’nın da hazırlanması planlanmaktadır.

Bakanlığımız tarafından yürütülmekte olan “Hayalet Ağ Projesi” kapsamında 2026 yılı içerisinde, Van Gölünde hayalet av araçlarının temizlenmesi faaliyeti ve konu hakkında balıkçılara, sivil toplum kuruluşlarına ve öğrencilere yönelik farkındalık çalışmalarının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.